

GEEN EENDUIDIGE HANDHAVING

Het beleid rond zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zorgt voor enorme regeldruk bij de VVVF-leden. Vooral het verplichte vermijdings- en reductieprogramma dat de bedrijven eens in de vijf jaar bij de Omgevingsdienst moeten inleveren, kost veel tijd, energie en budget. Bovendien is er geen handreiking vanuit de overheid, waardoor bedrijven dure consultants inhuren voor deze complexe verplichting.

TEKST: ADRIAAN VAN HOOIJDONK
FOTO'S: VVVF / ISTOCK

De VVVF-leden zijn continu bezig met het vervangen van stoffen die als zeer zorgwekkend worden geclassificeerd. Zodra een stof dreigt te worden aangemerkt als CMR (carcinogeen, mutageen of reprotoxisch), ontvangen de leden daarover bericht. Dat gebeurt via de website, nieuwsflits en de stoffentool van de VVVF, een database die inzicht geeft in de status van bijna 4.000 stoffen.

“Vanuit de stoffentool volgen we nauwkeurig welke stoffen op de ZZS-lijst van de overheid terechtkomen. Die lijst wordt minstens twee keer per jaar geüpdatet”, zegt Jolanda Neeft (VVVF Regulatory Affairs). Op basis daarvan kijken bedrijven of vervanging mogelijk is. Niet alle ZZS-stoffen zijn per definitie CMR, aangezien de ZZS-lijst ook andere criteria hanteert, zoals persistentie, bioaccumulatie en toxiciteit.

Om het nog ingewikkelder te maken is er ook een lijst met potentieel zeer zorgwekkende stoffen die het RIVM opstelt en regelmatig verandert. Hierdoor moeten bedrijven continu bijsturen in hun formuleringen en veiligheidsdossiers. Dat vraagt veel tijd, expertise en budget. Nederland heeft overigens als enige EU-lidstaat een dergelijke lijst met zeer zorgwekkende stoffen. In andere EU-landen, zoals Duitsland en België, bestaat deze lijst niet.

‘We houden alles bij, anticiperen op nieuwe risico’s en zoeken voortdurend naar veiligere alternatieven’

JOLANDA NEEFT (VVVF)

Anticiperen

Volgens Neeft laat de VVVF-stoffentool goed zien hoe innovatief de verf- en drukinktsector is. “We houden alles bij, anticiperen op nieuwe risico’s en zoeken voortdurend naar veiligere alternatieven.” Wanneer een stof in Europees verband bijvoorbeeld als kankerverwekkend wordt ingedeeld, komt dit in het veiligheidsinformatieblad te staan. “Dan weten we bij de VVVF dat de stof vervangen moet worden, zegt Neeft. “Soms is het echter erg kort dag om een stof te vervangen. Zo liet een grondstoffenleverancier op 30 november aan een van de leden weten dat een stof op 1 december vervangen moest zijn. Dat is niet realistisch.”

Vermijdings- en reductieprogramma (VRP)

Hoewel de politiek de regeldruk wil verminderen, moeten verf- en drukinktbedrijven sinds 2016 eens in de vijf jaar een vermijdings- en reductieprogramma (VRP) indienen bij de Omgevingsdienst. In dit VRP geven bedrijven aan hoe ze de minimalisatie van zeer zorgwekkende stoffen oppakken. Onderdeel daarvan is een plan van aanpak met maatregelen. Zowel bevoegde gezagen als bedrijven hebben eerder aangegeven dat er meer duidelijkheid nodig is over hoe ze dit instrument moeten beoordelen of invullen. De wet bevat nu slechts een algemene beschrijving, bleek eerder uit een verkenning van het

RIVM. Volgens Neeft hebben met name de grotere leden inmiddels VRP’s aangeleverd. Voor de kleinere leden is het een grotere opgave. Opvallend: een aantal kleinere leden heeft hun VRP ingeleverd, maar daarna nooit meer iets van de Omgevingsdienst gehoord.

Mogelijk branche-aanpak

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat worstelt eveneens met de complexiteit van de VRP’s, blijkt uit discussies binnen het Impulsprogramma Chemische Stoffen, waar Neeft lid van is. Doel van dit programma is dat overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen samen beter zicht krijgen op risicovolle stoffen, innovaties versnellen en regelgeving en handhaving verbeteren. Advies- en ingenieursbureau TAUW gaat branches, waaronder de verf- en drukinktindustrie, helpen om een branche VRP te maken door hiervoor een format te ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat Neeft de VRP’s van leden ontvangt, zodat ze de vermijdings- en reductie maatregelen op een rij kan zetten. “Vervolgens kunnen we kijken of deze maatregelen effectief zijn voor onze branche.”

Inconsistente maatregelen

In de praktijk blijkt dat Omgevingsdiensten de VRP’s verschillend beoordelen en uiteenlopende maatregelen voorschrijven. Het ontbreekt aan eenduidige handhaving. Hierdoor komt het voor dat vergelijkbare bedrijven totaal verschillende maatregelen moeten nemen. Een lastig onderdeel van een VRP zijn de ZZS-metingen. Sommige ZZS zijn moeilijk te meten of te analyseren, omdat er nog geen geschikte analysemethoden bestaan. Bij het meten van lage concentraties en in batch-processen (kleine hoeveelheden met wisselende recepturen) geven bedrijven vaak veel geld uit aan metingen, terwijl er niets significant wordt aangetoond. De VVVF pleit dan ook al langere tijd voor een geharmoniseerde berekeningsmethode, zoals die ook gebruikelijk is bij de beoordeling van de blootstelling aan gevaarlijke stoffen voor werknemers.

Sommige Omgevingsdiensten meten de aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen in het afvalwater dat verf- en drukinktbedrijven op het riool lozen. Soms worden daarbij stoffen gemeten die een bedrijf helemaal niet gebruikt. “Ik adviseer om dan een contrameting te laten uitvoeren door een gecertificeerd laboratorium, en vervolgens het gesprek met de Omgevingsdienst aan te gaan”, zegt Neeft. “Het doel van het project met TAUW is dan ook het creëren van een gelijk speelveld en het realiseren van een uniforme beoordeling van VRP’s door Omgevingsdiensten.”

with optional
UN APPROVAL

Maximum resource conservation – highest quality & safety

SCHÜTZ GREEN LAYER is our eco-friendly, next-generation packaging.

Only high-quality SCHÜTZ recyclate from our own global recycling programme is used to make the middle layer of the inner bottle, increasing the proportion of recycled plastic to as much as 68 %. This allows us to conserve natural resources and further improve the CO₂ footprint of our packaging.

Find out more at www.schuetz-packaging.net

SCHÜTZ (Benelux) B.V.
Westelijke Randweg 23
Haven 0413
NL-4791 RT Klundert
Telefoon +31 168 334 600
info1benelux@schuetz.net
www.schuetz.net/benelux

‘Vijfhonderd regels aanpakken is mooi, maar wij willen dat juist de meest belastende regels voor onze sector eindelijk worden aangepakt, in plaats van dat er blind wordt gestreefd naar een hoog aantal’

JEROEN HAGMAN (VVVF)

Besluit melden afval

Daarnaast trad op 1 juli 2025 het Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen (met betrekking tot informatieplicht over zeer zorgwekkende stoffen) in werking. Dit betekent dat bedrijven die ZZS in hun afval hebben de naam van de stof moeten doorgeven aan de afvalverwerker. Wanneer er gerede zorg is, kan er bovendien naar de concentratie van de ZZS worden gevraagd. De Vereniging Afvalbedrijven

levert hiervoor een standaardformulier aan, maar het is volgens Neeft niet de bedoeling dat bedrijven deze informatie doorgeven als er geen gerede zorg is, omdat het afval bijvoorbeeld wordt verbrand. De VVVF wil dat Nederland zich aansluit bij de Europese wet- en regelgeving op dit gebied. “We zien nu al dat sommige bedrijven bepaalde verven met ZZS niet meer in Nederland produceren, maar in Duitsland. Vervolgens worden de verven weer in Nederland geïmporteerd. Dat kan niet de bedoeling van de wetgeving zijn.”

VVVF POSITIEF OVER NIEUWE KABINETSAANPAK TEGEN REGELDruk

Het kabinet start een nieuwe koers om de regeldruk voor ondernemers merkbaar te verminderen. Demissionair minister van Economische Zaken, Vincent Karremans, kondigde de aanpak aan in een brief aan de Tweede Kamer. Aanleiding zijn signalen uit het bedrijfsleven over de verslechtering van het ondernemingsklimaat, met stijgende kosten, een opeenstapeling van regels en onvoorspelbaar beleid. Nederland is inmiddels gezakt van plek vier naar plek tien op de internationale ranglijst van meest concurrerende landen.

De VVVF is positief over deze aanpak, vooral omdat elk ministerie een concrete doelstelling krijgt om regels te schrappen of te verlichten, stelt Jeroen Hagman (VVVF Regulatory & Public Affairs). Het kabinet wil nu daadkracht tonen en stelt harde doelen: vóór de zomer van 2026 moeten 500 regels zijn geschrapt of versoepeld. Elk ministerie krijgt daarvoor een eigen doelstelling. Hagman heeft ook kritiek: “Vijfhonderd regels aanpakken is mooi, maar wij willen dat juist de meest belastende regels voor onze sector eindelijk worden aangepakt in plaats van dat er blind wordt gestreefd naar een hoog aantal.” Hij vreest dat een focus op kwantiteit ten koste gaat van de impact, een zorg

die wordt versterkt omdat de politiek het heeft verbreed naar regels voor verenigingen, vrijwilligers en publieke sectoren zoals onderwijs en zorg.

Disproportionele regeldruk: ARIE en ZZS

Uit het regeldrukonderzoek van EZ blijkt dat vooral de ARIE-regeling (aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie) en het ZZS-beleid voor veel disproportionele regeldruk bij de VVVF-leden zorgen. De VVVF heeft deze twee dossiers daarom bestempeld als topprioriteit.

De ARIE-regeling sluit qua systematiek aan op de Europese Seveso-richtlijn, die zware verplichtingen introduceert voor bedrijven die met zeer grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken. De oorspronkelijke intentie van de regeling was om als achtervang te dienen voor ‘net-niet-Seveso’-bedrijven. Het probleem is dat door een herziening in 2023 de drempelwaarden van de ARIE-regeling zijn verlaagd. Hierdoor vallen nu ook veel midden- en kleinbedrijven – het gros van de VVVF-achterban – onder deze zware verplichtingen. In buurlanden zoals Duitsland, Frankrijk en België bestaat deze extra laag niet. Voor de VVVF is de conclusie helder: dit is een schoolvoorbeeld van een nationale kop die zorgt voor disproportionele regeldruk en weinig extra beschermingsniveau toevoegt ten

opzichte van het bestaande, uitgebreide beleid rondom werken met gevaarlijke stoffen.

Politiek gedraai in plaats van actie

In juni 2025 verdedigde VVD-staatssecretaris Jurgen Nobel in een debat de ARIE-regeling, met het argument dat het géén nationale kop zou zijn omdat ‘de ARIE-regeling zou voortkomen uit een ILO-verdrag’. Volgens Hagman bestrijdt een nadere analyse die lezing: “Er is geen ILO-verdrag dat dwingt tot het invoeren van de ARIE-regeling, en zeker niet de lage drempelwaarden.” Opmerkelijk genoeg was partijgenoot en toenmalig minister Henk Kamp in 2014 nog voornemens de ARIE-regeling af te schaffen, juist omdat het volgens hem een nationale kop was. Volgens Hagman roept dit de vraag op hoe serieus de politieke ambitie is om nationale koppen aan te pakken, als de definitie ervan selectief wordt toegepast om bestaande regels te behouden.

Tot nu toe is er weinig voortgang op de twee prioriteiten, maar worden er wel kleine stapjes gezet. Door politieke interventie wordt de ARIE-regeling binnenkort geëvalueerd en binnen het ZZS-beleid is er nu meer aandacht voor regeldruk, maar het tempo ligt laag. De VVVF blijft de politiek houden aan de aangenomen motie Kisteman (VVD): 20%-regeldrukreductie voor onze sector vóór het eind van 2026.

Blijf altijd een stap voor op Moeder Natuur.

ELCOMETER 319 DAUWPUNTMETER:

Onder alle omstandigheden betrouwbaar meten en registreren van relatieve vochtigheid, dauwpunt, oppervlaktetemperatuur en Delta T.

KETEN VRAAGT COULANCE BIJ DEADLINE MICROPLASTICS-RESTRICTIE

Mengend Nederland, waaronder de VVVF, heeft samen met ketenpartners, een brief gestuurd aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Aanleiding was de onwerkbare deadline van 17 oktober 2025 voor de REACH-restrictie op microplastics. De brief staat in november op de agenda tijdens een overleg tussen de ILT en Mengend Nederland.

De Europese regels bepalen dat alle ketenpartijen, van grondstoffenleveranciers tot producenten van verf en drukinkt, op dezelfde datum moeten voldoen aan de nieuwe eisen. Volgens Hagman zorgt dat voor een onwerkbare situatie: downstream users zijn afhankelijk van informatie van hun leveranciers om hun formuleringen en verpakkingen aan te passen, maar krijgen daar in de praktijk te weinig tijd voor. De publicatie van Europese richtsnoeren, die maanden vertraging oplep, verergerde het probleem. De brancheorganisaties in Mengend Nederland vragen de handhavingsinstanties om coulant en pragmatisch op te treden richting bedrijven die aantoonbaar bezig zijn met implementatie. Volgens de sector is medio 2026 een realistische termijn om volledig aan de eisen te voldoen. De Europese Commissie erkent het probleem, maar kan de deadline niet meer aanpassen.

EU AKKOORD MET UITSTEL DEADLINE CLP NAAR 1 JANUARI 2028

De lidstaten en het Europees Parlement zijn akkoord met de zogenoemde 'stop-the-clock' voor CLP. Hierdoor verschuift de datum van inwerkingtreding van de herziene CLP-verordening naar 1 januari 2028. Een flink aantal industrieorganisaties waaronder CEPE en FEICA stuurden een brandbrief naar de Europese Commissie om een 'stop-the-clock' te vragen. De VVVF (verf en inkt) en VLK (lijm en kit) hebben dezelfde boodschap aan het ministerie van VWS doorgegeven. De brancheorganisaties stellen onder meer dat het vooral voor kleinere verpakkingen (onder 250 ml) een uitdaging is om alle officiële talen in één lidstaat zoals België op een etiket te krijgen. Zelfs het gebruik van een uitvouwbaar etiket lost het probleem niet altijd op.

Verder is vanuit de achterban eerder gemeld dat het voorgestelde lettertype (1,2 mm hoogte van letter x) te groot is voor labels op kleine verpakkingen. De overheden hebben geluisterd. In het laatste CLP-voorstel van 31 oktober van de lidstaten zijn de verplichte opmaakregels voor labels geschrapt. Het etiket moet wel leesbaar zijn met contrasterende kleuren ten opzichte van de achtergrond. De details worden in de handleiding uitgewerkt. Maar de CLP-wettekst is nog steeds niet definitief, er kunnen nog wijzigingen komen.

CHEMICAL PACKAGE MARKEERT VOLGENDE STAP IN REACH-REVISIE

Er wordt al geruime tijd gewerkt aan de herziening van de REACH-verordening. Naar verwachting presenteert de Europese Commissie eind 2025 of begin 2026 het zogeheten Chemical Package, met daarin het voorstel voor de aangepaste REACH-tekst. In de loop van 2026 buigt het Europees Parlement zich erover, en ook de Raad van Ministers zal het voorstel bespreken. Vervolgens starten de zogenoemde triloggen: overleg tussen de Europese Commissie, het Parlement en de Raad. Als alles volgens plan verloopt, kan het proces eind 2027 zijn afgerond en de herziene REACH-verordening officieel worden vastgesteld – al loopt het in de praktijk vaak uit.

